

Til Styrets medlemmer
Fra Ass. museumsdirektør

Sakstype: S 33 22 Ordinær sak
Møtedato: 9.12.22
Notatdato: 30.11.22
Saksbehandler: Økonomisjef

BUDSJETT 2023 OG LANGTIDSBUDSJETT (LTB) 2024-2027

Museumsledelsen viser til følgende dokumenter fra universitetsledelsen; *Foreløpig disponeringskriv for 2023* vedtatt av UiO styret 21. juni 2022, som ble lagt til grunn ved foreløpig presentasjon av KHMs budsjett 2023 og prognose 2024-2027 i KHMs styremøte 28.10., jfr. Sak S29/22. Videre vises det til *Føringer for enhetenes arbeid med langtidsprognose 2024-2027 og budsjett 2023* fra Universitetsdirektøren datert 27.09.2022 (vedlegg 1). Det fremgår av disse at fristen for innlevert budsjett for 2023 og langtidsprognose for 2024-2027 er satt til 15.12.2022.

Forslag til årsbudsjett 2023 og langtidsprognose for 2024-2027 legges med dette frem for vedtak.

Innledning

Statsbudsjettet for 2023 vil medføre kutt i tildelingen fra UiO. Dette ble beskrevet i sak S29/22 til forrige styremøte. Når det gjelder økte energikostnader og konsekvensene av dette for KHM, vil det ikke foreligge en endelig avklaring før UiO styret har behandlet «justert fordeling» i møte 6. desember. Det hefter følgelig en viss usikkerhet ved fremlagte budsjett for 2023. KHM mottok utkast til modeller for fordeling av økte energikostnader fra UiO 22. november. Her viser UiO til at universitetet forventer en økt kostnad på ca. 160 mill. kr. neste år. De fremlagte modellene viser at KHMs andel vil ligge mellom 5 og 11 mill. kr. KHM er prinsipielt uenig i premisset for modellene, da disse på ulikt vis er basert på disponert areal og som sådan representerer et påslag på internhusleien. Vi er i dialog med UiO om dette, men de har klart tilkjennegitt at fordelingsmodellene rammer museene uforholdsmessig hardt. UiO har varslet at de vil diskutere særskilte løsninger for museene. Kutt som følge av økte energikostnader er derfor ikke innarbeidet i budsjettet ved fremleggelse for styret.

Budsjettarbeidet ved KHM har pågått siden slutten av september. Prosessen ville selvsagt blitt håndterte annerledes hvis forutsetningene om fordelingen av økte energikostnader var gjort kjent tidligere. UiO har signalisert at «worst case» ikke er sannsynlig og museumsledelsen har redegjort for at museets økonomi ikke ville kunne bære et så omfattende kutt. Når størrelsen på kuttet er kjent, vil museumsledelsen vurdere tiltak og om budsjett og prognose må styrebehandles på nytt.

Isolert budsjett for 2022 viste et underforbruk på 2,4 mill. kr. For 2023 legges det frem et forslag til budsjett som viser et isolert overforbruk på 12,3 mill. kr. I begge tilfeller skyldes dette tidsforskyvninger i aktivitet og vi har i flere år hatt med oss et videreført underforbruk som ved utgangen av 2022 er estimert til 61 mill. kr. Dette følger av forsinkelser i prosjekter ved fornyingen av utstillinger i Historisk museum, i prosjektet for flyttingen av samlingene fra Historisk museum til Økern og øremerkede engangs tildelinger til forskningsprosjekter som løper til utgangen av perioden. I tillegg kommer ubesatte stillinger, som er satt på

vent til ny *Handlingsplan for kompetanse og rekruttering* foreligger. Budsjett 2023 og prognose 2024-2027 viser at KHM trekker med seg et underforbruk, men at dette vil bli redusert år for år.

VTM-Utstillingsprosjektet er detaljbudsjetter og tildelinger fra UiO samt egeninnsats fra KHM er lagt inn i foreliggende budsjett. Gave fra Eilif Holtes allmenntilgjengelige fond og tildeling fra Sparebankstiftelsen er foreløpig ikke lagt inn i budsjettet. Dette vil skje før opplasting av budsjett 2023 med frist 15.12., men for KHM vil dette være et nullsumspill da inntekter og driftskostnader vil føres i balanse.

Inntekter fra og drift av nytt Vikingtidsmuseum er ikke innarbeidet i prognosen. Usikkerhet knyttet til åpningstidspunkt og ny driftsmodell gjør at vi har funnet det mest hensiktsmessig å utsette dette i hvert fall ett år til.

Budsjett 2023 og langtidsprognose 2024-2027

I foreløpig disponeringsskriv for 2023 fikk KHM en ramme på 198,8 mill. kroner. Denne er senere redusert med 1,4 mill. kr. etter fremleggelse av statsbudsjettet og total tildeling for KHM er nå 197.381.000.

Konsekvensene av økte energikostnader er ikke innarbeidet. Som det fremkommer av budsjett og prognose så drifter KHM innenfor rammene i løpet av langtidsprognosen, men det er på det rene at en ekstrakostnad på 11 mill.kr. vil redusere handlingsrommet betydelig, og at KHM må ta grep for å håndtere dette.

Budsjett 2023		Budsjett 2023	Prognose 2024	Prognose 2025	Prognose 2026	Prognose 2027
Estimert overføring over/underforbruk		- 61,0	- 48,8	- 41,6	- 32,6	- 23,6
Inntekter	Eksterne inntekter					
	Inntekter fra bevilning	- 197,4	- 192,4	- 192,4	- 192,4	- 192,4
	Salgs- og leieinntekter	- 7,8	- 7,8	- 8,0	- 8,0	- 9,0
Inntekter totalt		- 205,2	- 200,2	- 200,4	- 200,4	- 201,4
Personalkostnader	Lønn	93,0	88,5	88,5	88,5	88,5
	Feriepenger og sos. avgi	36,2	36,2	36,2	36,2	36,2
	Øvrige lønnskostnader	36,6	36,6	36,6	36,6	36,6
Personalkostnader totalt		165,8	161,3	161,3	161,3	161,3
Driftskostnader	Husleie	61,3	61,3	61,3	61,3	61,3
	Øvrig drift	45,2	38,2	40,2	40,2	40,2
Driftskostnader totalt		106,5	99,5	101,5	101,5	101,5
Investeringer		1,5	3,0	3,0	3,0	3,0
Investeringer totalt		1,5	3,0	3,0	3,0	3,0
Nettobidrag fra eksterntfinansiert virksomhet	Frikjøp	- 35,5	- 35,5	- 35,5	- 35,5	- 35,5
	Overhead	- 20,9	- 20,9	- 20,9	- 20,9	- 20,9
Nettobidrag fra eksterntfinansiert virksomhet totalt		- 56,4	- 56,4	- 56,4	- 56,4	- 56,4
Årsresultat		12,2	7,2	9,0	9,0	8,0
Resultat inkl overføring fra i fjor		- 48,8	- 41,6	- 32,6	- 23,6	- 15,6

Tabell. Budsjett 2023. Langtidsprognosen representerer en videreføring av 2023 nivå, men med kjente prosjektkostnader innarbeidet.

Inntekter

KHM fikk i *Foreløpig disponeringsskriv for 2023* fra Universitetsdirektøren tildelt en ramme på kr 198.853.00, siden justert til 197.381.000. Endelig tildelingsbrev er ventet i løpet av desember.

UIO tildeling	106,3
REVITA	5
Flytting gjenstander	5,1
VTM, sikring samlinger	5,2
VTM-utstillinger og brukerstyr	17,8
VTM - inntekststap i byggeperioden	44,1
Forskning (resultatbasert tildeling)	13,8
Inntekter, tildeling	197,3
KHM, forretningdrift	7
Nettobidrag fra utgraving og forskningsprosjekt	54,3
Totalt	258,6

Tabellen viser sammenheng mellom inntekter, som vises på linjene for «inntekter» i budsjett, og totale inntekter for KHM i 2023. Inntektene (nettobidraget) på prosjekt, kommer som kostnadsreduksjon i budsjettet.

I og med at endelig disponeringsskriv for 2023 ikke foreligger, kan det måtte foretas justeringer i budsjettet frem mot fristen 15.12. Styrets behandling av budsjettet vil følgelig måtte være på overordnet nivå. Det er disponeringen av det økonomiske handlingsrommet og de premisser og forutsetninger som er lagt til grunn, styret må ta stilling til. Det er ikke forventet at KHM vil gå med overforbruk innenfor langtidsprognosen.

Butikk- og billettinntektene ved Historisk museum har ikke klart å hente seg inn etter pandemien og ligger bak omsetningstallet for 2019. Det er for 2023 budsjettert med en økning i besøk samt en økning i varesalg ved museet. Totalt budsjetteres det med en inntekt på 7 mill. kr. KHM budsjetter med en økning i besøk og omsetning i perioden. VSH ble steng oktober 2021. Inntekststap som følge av dette er kompensert med 44,1 mill. kr per år.

Det er stadig usikkerhet knyttet til fremtidig volum på porteføljen av arkeologiske utgravingsprosjekter. Vi går inn i usikre økonomiske tider, men har valgt å holde fast ved en situasjon lik 2022. Fra 01.01.2022 endret KHM rutinen for inntekts og kostnadsføring av alle ansatte på utgravingsprosjekt. KHM har nå en manuell rutine med frikjøp av samtlige ansatte. I budsjett og regnskap vises dette ved en økning på 20 mill. kr. i budsjetterte lønnskostnader. Inntekten vises i nettobidraget. Endringen er arbeidskrevende, men sikrer korrekt overhead ved frikjøp samt økt kontroll på timeføring. Riksantikvarens satser avviker fra UiOs standardsatser og KHM risikerer å gå glipp av inntekter hvis dette skal gjøres maskinelt.

Lønnskostnader og nytilsettinger

I foreliggende budsjett og prognose er lønnskostnadene holdt konstant. Nedgangen i lønnskostnader fra 2023 til 2024 følger av at flerårige prosjekter avvikles. KHM har flere stillinger stående ubesatt, hvorav enkelte er i prosess for tilsetting, mens andre står ubesatte i påvente av ny *Handlingsplan for kompetanse og rekruttering*. Ubesatte stillinger ligger inne i budsjettet, men det er ikke budsjettert med planlagt bemanningsøkning. Handlingsrommet for innfasing av stillinger vurderes p.t. til 6-8 stillinger avhengig av valgte stillingskategorier og – koder. Behovet for nye stillinger i perioden vil være langt høyere om driften av nytt Vikingtidsmuseum tas med. Utredning om organisering, bemanning og drift av det nye museet forventes å foreligge i løpet av 2023 eller tidlig 2024.

Uforutsette kostnader

Museet har i flere år hatt en post for uforutsette kostnader i budsjettet, kalt direktørens reserve. Beløpet har de senere år vært på 5 mill. kr. pr. år. Posten er videreført i perioden 2023 til 2027.

Infrastruktur

Det er satt av 1,1 mill. kr til en robotarm for 3D-dokumentasjon i årets budsjett. Videre i perioden 2024 til 2027 er det satt av 3 mill. kr for investeringer i utstyr og driftsmidler.

Fornyng av utstillingene i Historisk museum

Arbeidet med fornyng av utstillingene i Historisk museum pågår fortsatt. I museets første etasje er siste sal, som skal huse utstillingen «Arv», forventet ferdigstilt tidlig i 2023 og således kommer de siste kostnadene til å påløpe i begynnelsen av året. Videre er det satt av midler til fornyng av tre saler i andre etasje, kalt «Samlingsutstilling» (tidl. «Objektariet»). I tillegg er tre midlertidige utstillinger med åpning i 2023 og 2024 gitt egne budsjettposter; «Magnus Lagabøte», «Samurai» og «Pride».

Historisk museum - utstillinger	2023
Arv-kjerneutstilling	6 200
Middelalder Magnus Lagabøte	1 885
Samlingsutstilling	5 600
Pride	100
Samurai	400
Sum	14 185

I budsjett 2023 og prognose 2024-2027 har vi lagt inn prosjektmidler til fullføringen av ovenfor nevnte utstillinger samt midler til løpende vedlikehold og til skiftende utstillinger som til sammen beløper seg til minimum 3,5 mill. kr. per år i perioden.

KHM vil i perioden foreta bl.a. publikums- og markedsundersøkelser for å få bedre forståelse av besøksgrunnlaget og sånn sett bedre forutsetninger for å øke besøkstilstrømningen. Vi har foreløpig ikke budsjettert med museets ambisjon om 250 000 besøkende ved utgangen av perioden.

Flytting av samlingene fra Historisk museum til Økern

I henhold til prosjektplan for revisjon, pakking og flytting av samlingene fra Historisk museum til Økern, var de totale kostnadene estimert til om lag 34,7 mill. kr. Prosjektet er blitt flere år forsinket, først som følge av Klimaskjermprosjektet, deretter pandemien og nå til sist høye radonverdier i lokalene. Flytteprosjektet forventes ferdigstilt innen utgangen av 2023. Prosjektet forventes avsluttet innenfor budsjett.

Nytt Vikingtidsmuseum Utstillingsprosjektet

Budsjettet for 2023 samt prognose 2023-2027 er vist i nedenfor stående tabell. Påløpte kostnader i henhold til prognose for 2022 er totalt 23,397 mill. kr. Samlet budsjett for Utstillingsprosjektet er 350,6 mill. kr. Med unntak av CT-skanner, er prosjektet fullfinansiert gjennom gaver, UiO tildeling og egeninnsats.

VTM Utstillingsprosjektet 2023	Budsjett 2023	LTB 2023-2027
Generelle kostnader	300	1 300
Delprosjekt utstillinger	19 500	206 033
Delprosjekt formidling, aktiviteter og sideprogram	850	21 800
Delprosjekt kommunikasjon og kommersielle tilbud	1 450	7 120
Delprosjekt forskningssenter og laboratorier	100	450
Delprosjekt etablering av drift	100	500
CT-skanner (forutsetter ekstern finansiering)		23 500
Personalkostnader	14 000	66 500
Totalt	36 300	327 203

Tabell: Grovmasket budsjett i 1000 kr.

Risiko

Faktorer som kan påvirke resultatene fra museumsdriften er: Konflikten i Ukraina, de høye energikostnadene og generell økonomiske utvikling i privatøkonomien. Alle faktorene vil påvirke folks reisevaner og forbruk. Dette er det tatt høyde for gjennom nøktern inntektsføring, dvs lavere enn ambisjon og måltall. Redusert bygg- og anleggsvirksomhet vil kunne føre til reduksjon i museets utgravingsaktivitet. Sistnevnte usikkerhet er ikke innarbeidet i årets budsjett eller prognose.

Forslag til budsjett 2021 og langtidsbudsjett 2021-2025

I forslag til budsjett 2023 vil KHM isolert sett ha et overforbruk på 12,3 mill. kroner. Prognostisert underforbruk fra 2022 er på 61 mill. kroner. KHM vil således gå ut av 2023 med et underforbruk på 48,8 mill. kroner i henhold til budsjettet. Det er redegjort for akkumulert underforbruk og periodisert forbruk i kommende periode. Prognosen viser tilsynelatende et handlingsrom, men dette skyldes først og fremst at bemanning i henhold til ny *Handlingsplan for kompetanse og rekruttering* ikke er lagt inn i budsjettet. Museumsledelsen forventer et budsjett i balanse fra 2024, når disse justeringene er innarbeidet.

Vedtaksforslag:

Styret slutter seg til hoveddisponeringene i budsjett 2023 og langtidsprognose 2024-2027 med de kommentarer som fremkom i møtet.

Vedlegg:

Føringer for enhetenes arbeid med langtidsprognose 2024-2027 og budsjett 2023, notat datert 27.09.2022